

Rusna da taglia dat da morder als socialdemocrats

Posiziun sanestra è decisiva sch'i dat in referendum

CUN MARGRET KIENER NELLEN
HA DISCURRÌ CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Blers socialdemocrats sa chattan en las fitgas. Els han la letga: acceptar las duas milliardas per l'AVS inclus ina nova rusna da taglia u refusar il project fiscal 17 che l'agen president da partida Christian Levrat ha gidà a metter fil en guglia.** Il proxim venderdi è la votaziun finala en il cussegl naziunal. Margret Kiener Nellen na sa anc betg tge nuf smatgar. En l'intervista punctuescha la cussegliera naziunala ch'i dovria ils daners per l'AVS. Tuttina sa chatta la politica e giurista en il dilemma, pertge la refurma avra ina nova rusna da taglia che lubescha ad interpresas da mitschar dal fiscus.

Ils giuvens verds han gia annunzià il referendum. Sch'il project fiscal 17 vegn a l'urna vegn la posiziun dals sanesters ad esser decisiva. La Partida socialdemocratica discutescha la sonda co agir.

Nagin na vegn ordlonder

Sustegnais Vos il project fiscal 17?

Margret Kiener Nellen: La finanziaziun da l'AVS sustegn jau da tut cor. Igl è fitg impurtant che nus la pudain deliberar. L'AVS ha serrà ils ultims onns cun deficits. Igl è in bun mument da dar in sustegn finanzia per segirar las rentas almain ils proxims onns.

Tge pensais Vos da la part cun la refurma da taglia sin interpresas?

Jau benevent ch'ins abolescha ils privilegis ch'existan dapi il 1998 en ils chantuns per las societads da holding. Cun raschun han l'OECD e l'UE criticà quests privilegis fiscals. Igl è uras che nus faschain urden. Quai è en sazez il sulet positiv.

Il sulet positiv? La part fiscala cuntegna anc ina massa auters detags.

Per mai preveda la part fiscala anc adina memia bleras deducziuns – deducziuns cumplitgadas che chaschunan gronda lavur als uffizis da taglia chantunals. Quai ma dat da morder. Almain avain nus cuntanschi in tschert cumpromiss: Dapi il 2008 (guarda fanestra) cumbat

Ina tatta da Flem

Margret Kiener Nellen (65 onns) è creschida si a Bolligen (BE). Ses bab ha politisà en la pps. Kiener ha emperdi da translatura e suenter studegià giurisprudenza a Son Gagl. Dapi passa trent'onns lavura ella sco giurista en sia atgna advocatura. En sia carriera politica ha ella trapassà ils usitads uffizis dal plaun communal fin al plaun naziunal. Suenter ch'il pievel aveva acceptà l'USR II ha la cussegliera naziunala fatg recurs al tribunal federal e pretendi ch'ins repetia la votaziun. Ils derschaders da Losanna n'han betg dà suatientscha a quest giavisch. Ma els han constatà ch'il cussegl federal ha infurmà fallà la populaziun davart las consequenzas finanziaias da l'USR II. Igl è stà ina chapelada per la politica d'infurmaziun dal monster da finanzas Hans-Rudolf Merz ed in success almain parzial per Kiener Nellen. Dal reminent: Sia tatta Tilgia Joos era da Flem. Creschida si en ina gronda famiglia da purs ha la tatta bandunà sco giuvnetta la Surselva per ir a Berna a servir. Là ha ella emperdi d'enconuscher ses um e fundà famiglia.

Margret Kiener Nellen.

MAD

jau che las societads d'acziunaris dastgan pajor or als acziunaris chapital deponi senza che lezs stuessan pajar taglia. Cun il nov project fiscal vegnan tals pajaments almain colliads cun l'obligaziun d'era pajar ora dividendas. Sin lezzas ston ils acziunaris lura pajar taglia. Uschia han las vischnancas, ils chantuns e la confederaziun almain tschertas entradas.

I sa tracta dad ina correctura da l'uschenumnada Unternehmenssteuerreform II (USR II)?

Gea, ma mo d'ina pitschna correctura. In ulteriur aspect positiv è forsa anc ch'ins auza in zichel la taglia sin dividendas, ma atgnamain bler memia pauc. Absolut. Ils acziunaris èn era cun quest project fiscal anc adina «sutimponids».

Pertge pajan ils acziunaris tenor Vos memia pauc?

Acziunaris che possedan passa 10 pertschient acziun d'ina societad pajan be ina tariffa da 50 u 70 pertschient. Pia bler pli pauc che mintga burgais normal che paja 100 pertschient sin sia pajaglia u sin sia renta. Cun las dividendas dals acziunaris èn ins indulgents. Plinavant survegnan ils chantuns anc ina milliarda da la confederaziun per sbassar las taglias sin interpresas. Era là profitechan las societads d'acziunaris puspè.

Vos na crititgais betg mo la bassa taglia sin dividendas, mabain era ch'i dettia ina nova fora da taglia en il project fiscal 17?

Nossa fracziun ha fatg la proposta da stritgar l'artitgel 61a cun il num «Aufwertung stiller Reserven». La maiortad burgaisa ha però sustegnì l'artitgel cun il qual ins less carmalar natiers societads offshore, per exempel sco pli baud la Ammann Group ch'aveva parca plirs tschients milliuns en lieus sco Luxemburg u Jersey. Ins less che talas societads turnian en Svizra. Tge che ma disturba

è ch'ins porscha a las societads la pussaivladad dad augmentar tschertas valurs en lur bilanza. Sin questas valurs augmentadas pon ellas suenter far amortisaziuns. In' amortisaziun na munta en sazez nagut auter ch'ina expensa – sin la quala ina societad na sto pajar nagina taglia sin gudogn. Quai ma disturba immens.

Tar persunas simplas n'agescha il fiscus betg sco tar acziunaris

Tge dimensiun po quai avair?

Experts da finanzas e controlling ma dian ch'i pudess daventar ina rusna fiscala anc pli gronda che quella dal 2008 cun l'USR II. Mes cussegl è: Sche quai avess dad ir en vigor ston ils deputads en ils parlaments chantunals dar adatg ch'ils uffizis da taglia applitgeschian a moda raschunavla quest artitgel.

Atgnamain vulevan ins gea s tuppjar rusnas da taglia cun il project fiscal 17.

Jau na sai betg quant ditg ch'insatge uschia vegn acceptà sin plaun internaziunal. Gliez vesan ins lura. Ma las duas chombras federalas cun lur maiortad burgaisa han vuli uschia. Nus sanesters ensemen cun ils verds avain cumbattì l'artitgel.

Vos sustegnais la finanziaziun d'AVS, ma avais grondas resalvas visavi la part fiscala. Tge nufsmatgais Vos il venderdi en la votaziun finala? U tge votais Vos sch'i dat in referendum?

La part d'AVS è halt schon fitg positiva – era per las dunnas che profitechan dapli da questas rentas cun lur pajas pli

bassas. Jau na sai anc betg tge ch'jau vorderesch il venderdi.

Co èsi pussaivel ch'in parlament decida sapientivamain ina rusna da taglia?

En sazez cuntegneva era la USR III ch'il pievel ha refusà l'onni passà gia questa pussaivladad. En il cumbat da votaziun cunter la USR III avain nus dentant tegnì en mira l'uschenumnada zinsbereinigte Gewinnsteuer ed avain argumentà cunzunt encunter lezza. Igl è numnadamain fitg cumplitgà dad explitgar en in cumbat da votaziun l'effect da tut ils differents instruments per evitar taglia.

Vos schais igl è cumplitgà. È gliez era la raschun ch'in tal artitgel vegn acceptà dal parlament?

Jau pens bain. Nagin na vegn ordlonder. Danor forsa ina revisura u in expert da taglia. La taglia è ina materia cumplitgada, pir da dretg la taglia sin interpresas.

Vos essas giurista. Cussegliais Vos interpresas en dumondas da taglia?

Jau hai studegià a l'Universitad da Son Gagl nua ch'jau ma sun fatschentada quatter semesters cun il dretg da taglia sin interpresas. Il studi m'ha dentant gidà enorm da chapir tge che stat davos ils artitgels da quest project fiscal. Ma en mia advocatura m'occup jau darar da

dumondas da taglia sin interpresas. Jau hai clients che na stattan finanziaimain betg uschè bain, per exempel mammas ch'educheschan persulas ils uffants. Tge ch'jau ves là: Tar persunas simplas e paupras n'agescha il fiscus betg sco tar acziunaris, mabain impona taglia sin mintga pitschen import.

La Svizra è anc lunsch davent dad ina giustia fiscala

Quai vilenta Vos?

En cumparegliaziun cun l'USR III cuntegna il project fiscal 17 tschertas remeduras. Ma nus avain anc dad ir in grond toc. La Svizra è anc lunsch davent dad ina giustia fiscala. Persunas cun ina pajaglia normala u ina renta normala ston pajar taglia sin l'entira entrada. Ma acziunaris che vendan acziun na sto pajar nagina taglia sin lur gudogns. Era las taglias sin iertas han ins abolì quasi en tuts chantuns. Gliez n'ha en sazez betg in connex direct cun il project fiscal 17. Ma quests puncts numnads èn la culpa ch'ils paupers daventan adina pli paupers ed ils ritgs adina pli ritgs, sco la Credit Suisse ha constatà en in studi avant intgins onns. En gliez grà essan nus flavelis e n'avain anc betg in sistem gist.

■ CUSSEGL FEDERAL

Ei va vers ses 118. commember

(anr/gc) **Ils 5 da december 2018 vegn l'Assamblea federala reunida ad elegger il 118. commember dal cussegl federal per il demissionant cuss. fed. Johann N. Schneider-Ammann che sa retrai suenter avair appartegnì otg onns a la regenza svizra.** Ses successur, u meglier ditg sia successura, vegn la Partida liberaldemocratica svizra a proponer. Ella, ch'è dapi 1848 en il cussegl federal, ha nà da sia fermezza il dretg sin dus represchentants en quel ed era capavels candidats.

Sco la favorita vala la cussegliera dal chantun Son Gagl, Karin Keller-Sutter, che presidescha da preschent il cussegl diils chantuns. Sia candidatura, ch'ins spetga era, correspunda al ferm giavisch per ina represchentanza da la Svizra orientala en il cussegl federal. La Conferenza da las regenzas da la Svizra orientala cun ses set chantuns-commembers (Glaruna, Schaffusa, Appenzell dador, Appenzell dadens, S. Gagl, Grischun e Turgovia) ha adina puspè insistì sin ina represchentanza da quella gronda part da la Svizra en il cussegl federal. Il pli grond chantun da la Svizra orientala, numnadamein S. Gagl, n'è fin uss era betg stà surrepreschentà cun be tschintg commembers en il cussegl federal. Vitiers vegn che la Constituziun federala pretenda era da resguardar tar l'elecziun d'in cusseglier federal tant las cuntradas sco las regiuns linguistics dal pajais. Tar la Svizra orientala n'è quai dapi onns betg pli il cas.

Dapi 1848 hai dà fin uss 117 cussegliers federals. Da quel eran 110 umens e set dunnas. L'emprima dunna en il cussegl federal è stada Elisabeth Kopp, ina liberala turitgaisa. Quella partida n'ha gi dapi sia demission 1989 nagina dunna en il cussegl federal. Suenter prest 30 onns assenza fiss ina represchentanta da quella partida en il cussegl federal puspè giustifitgada.

En la media èn ils cussegliers federals stads 10 onns en uffizi. La differenza d'appartegnentscha dals singuls

magistrats al cussegl federal variescha dentant davent da be in curt temp fin a passa 30 onns. Tar il cussegl federal sa lascha constatar ina gronda cuntinuitad ed en cumparegliaziun internaziunala in'aura stabilitad – e quai dapi 169 onns

Dals 117 cussegliers federals da fin uss derivavan 71 da la Partida liberala, 20 da la Partida cristiandemocratica, 14 da la Partida socialdemocratica e 12 da la Partida populara svizra. Fin 1999 astgava sulet in cusseglier federal derivar d'in chantun. Prest adina èn il trais chantuns gronds Turitg, Berna e Vad stads represchentads en il cussegl federal cun en tut 49 da 118 cussegliers. Il Grischun ha gi quatter cussegliers federals. Na main che tschintg chantuns (Uri, Sviz, Sutsilvania, Schaffusa e Giura) n'han fin oz anc mai gi in dals lur en il cussegl federal.

Dapi 1999 pon plirs cussegliers federals d'in chantun esser il medem mument en il cussegl federal. Tar mintgamai dus, Turitg e Berna, è quai gia stà il cas cun ils cussegliers federals Blocher e Leuenberger ed uss cun ils cussegliers Johann Schneider-Ammann e Simonetta Sommaruga. Quai ha gi sco consequenza che tant sco tuts mandats en il cussegl federal sa concentravan sin l'axa Turitg fin la regiun lemaica. Uschia n'hai tanschi tant sco nagut per grondas regiuns sco la Svizra orientala, la Svizra centrala e blers onns era per il Tessin. In tala concentraziun da pussanza sin paucs chantuns cun aglomeraziuns fermas n'han il fundaturs dal stadi federal da 1848 maina vuli.

Suenter ch'il Tessin ha survegni avant in onni cun Ignazio Cassis ses cusseglier federal ha uss la Svizra orientala in emprim dretg sin in tal, suandada proximamain d'in ord la Svizra centrala, uschia che tutas regiuns relevantas da noss pajais fissan puspè represchentadas en il cussegl federal. Quai promovess e demussass solidaritad vivida e rinforzass era la coesiun naziunala.